

gende tonen (van dezelfde hoogte), die ten langen leste vlug als de snelste tamboeroffel zachtjes in het bosch wegsterven.

Enkele foto's van orang oetan-schedels worden ten slotte hieraan toegevoegd (Fig. 13 en 14).

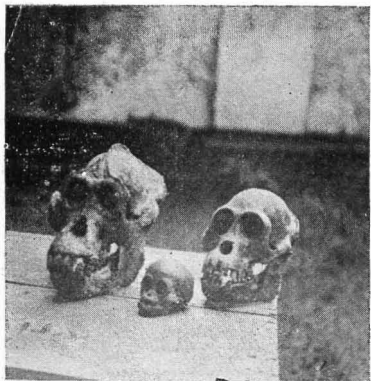

Fig. 13. Schedels van vader, moeder en kind.

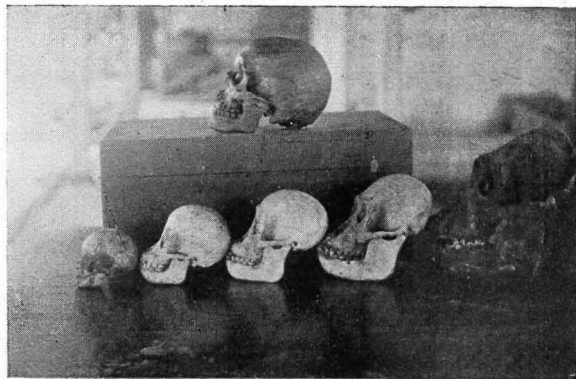

Fig. 14. 5 Schedels van orang oetans van verschillende leeftijd en 1 Dajakschedel.

En nu nog de vraag of het niet tot de taak van de regeering zou kunnen gerekend worden, zooveel mogelijk gegevens te verzamelen omtrent een merkwaardige diersoort als de orang oetan, die wellicht binnen afzienbaren tijd uitsterft.

Er is, wat de bekendheid met de fauna van Indië betreft zoo veel, helaas te veel, dat we danken aan vreemdelingen.

En men kan niet alles van bestuursambtenaren verwachten, op wie zoo dikwijls een beroep wordt gedaan.

Wel kunnen ambtenaren B. B. in deze richting veel doen, maar de onkosten, waarin ze dan vervallen, zijn niet onbelangrijk.

De dwaze meening, die veelal heerscht, dat bestuurders toch alles van de bevolking gedaan krijgen, tegen betaling van een minimum-loon, berust op onjuiste voorstelling.

De controleur, civielgezaghebber of hoe hij ook heet, houdt zijn naam en dien van z'n gouvernement hoog tegenover de bevolking door ieder unfair geknoei met onbetaalde diensten uit den booze te beschouwen; en van het getawar onder zachten dwang, waarmee een particulier, zij het dan ook een te veroordeelen, succes kan hebben, dient een bestuursambtenaar zich te onthouden.

G. TE WECHEL,
Kapt. Inf.

Malang, 28 Januari 1912.

NAAR AANLEIDING VAN DE WATERHYACINTH VAN DEN HEER v. WELSE.

Waarschijnlijk zal 't den Heer v. W., die naar groeiplaatsen op Java vraagt, wel interesseeren, dat genoemde plant hier op Sumatra ook veelvuldig voorkomt, tenminste de beschrijving klopt volkomen.

Alleen hebben niet alle bladstelen 'n blaasvormige verdikking, er komen ook vaak lange, niet gezwollen stelen voor. (Zie bijgevoegde schets).

De bloemen hebben alle opgegeven kenmerken, (zie *a*, *b* en *c*), zijn ook middelstijlig. Eigenaardig is de ongelijke plaatsing van de meeldraden op de bloembuis, duidelijk te zien op *a*, waar zij opengelegd is voorgesteld.

b geeft de bloem van terzijde gezien, en *c* is de middelste bovenslip met het ruitvormige, gele honigmerk, waaromheen het paars langzaam vervloeit in het mooie flets-lila, de kleur van de 5 overige slippen.

Opmerkelijk is ook 't zich haakvormig ombuigen van den algemeenen bloemstengel na den bloeitijd, op ongeveer de helft van de hoogte, zoodat de top van den tros bijna 't water raakt.

Hier in de Moesi, 'n vrij snel stroomende rivier, komen soms heele „eilanden” afzakken, uitsluitend Waterhyacinten, door de Inlanders *Wēwēan* genoemd, en langs de moerassige oevers ontwikkelen ze zich bij duizendtallen.

Volgens 'n paar Inl. onderwijzers komt de plant, die 'k hun toonde, ook voor op de andere groote rivieren van Sumatra's Oostkust, en eveneens in de omstreken van Padang.

Blijkt het dezelfde plant te zijn, (en twijfel is bijna buitengesloten) dan zou 't wel interessant zijn te vernemen, hoe deze op Sumatra verzeild is geraakt, daar, volgens den Heer v. W., de zee niet tot de verspreiding kan meewerken.

Ten slotte enkele opmerkingen.

1°. De verklaring, door den Heer. v. W. genoemd voor 't onvruchtbaar zijn van andere verbindingen dan die van stamper en meeldraad van gelijke hoogte gaat alleen op voor 't geval 'n stempel wordt bevrucht met stuifmeel van een korteren meeldraad.

Komt echter 't meel van een langeren meeldraad op 'n lageren stempel, dan is er 'n teveel aan massa, zou dus de stuifmeelbuis verder willen doorgroeien dan noodig is. Of werkt dit doodend op den zaadknop?

2°. Hoe komt de Heer v. W. aan 18 verbindingen bij trimorphie? Zijn er niet 15, n.l. 9 voor kruisbestuiving en 6 voor zelfbestuiving.

CHR. F. W. SLIJPER.

Palembang, Januari 1912.

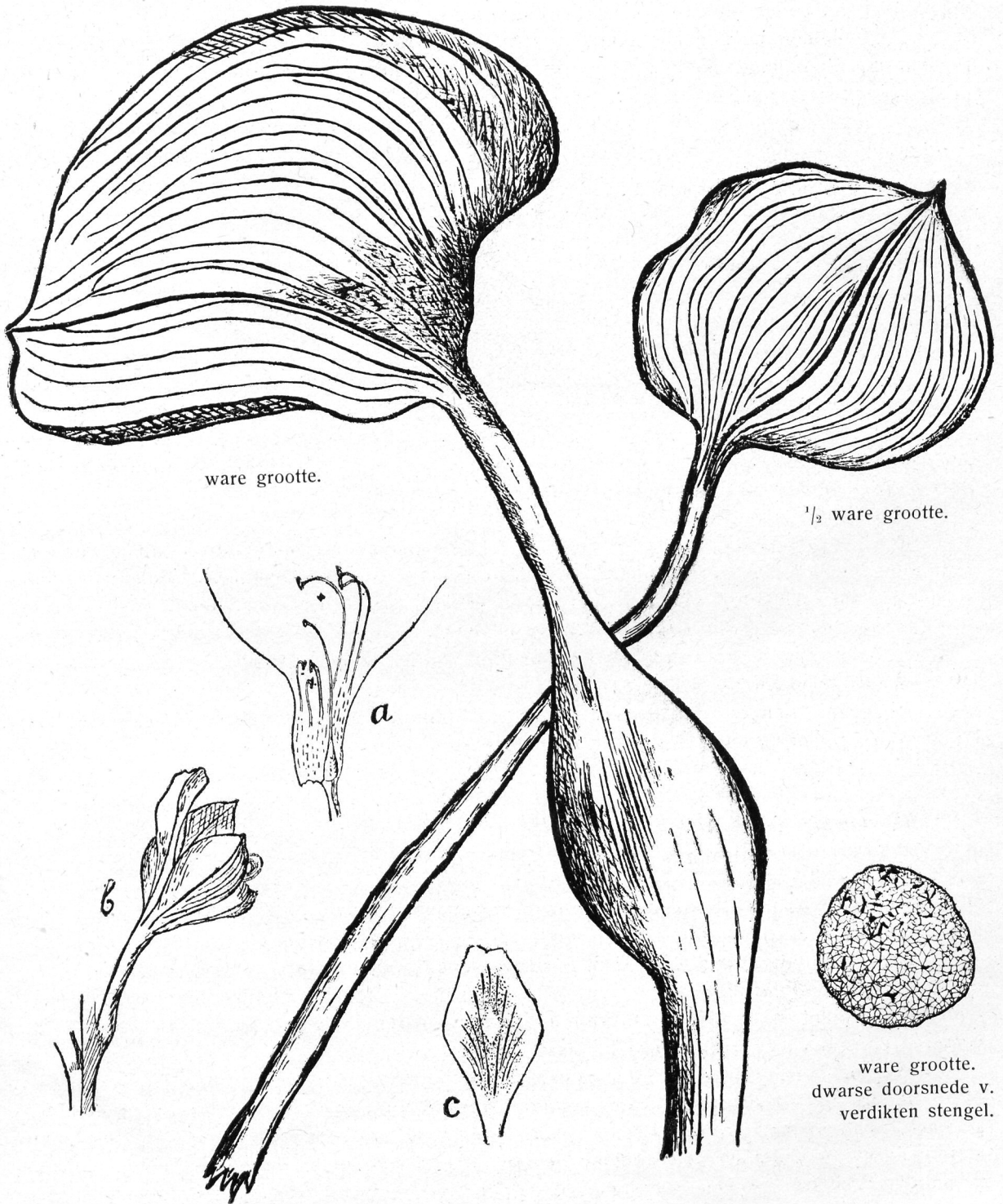
In dank ontving ik van de redactie bovenstaand schrijven ter inzage.

De beschreven plant is zonder twijfel de *Eichhornia crassipes*.

Naar aanleiding van een reeds vroeger gedane opmerking, dat de bloeistengel zich na den bloei haakvormig omhoog en dat dus de mogelijkheid bestond, dat vruchtvorming onder water plaats had, heb ik een honderdtal exemplaren onderzocht. Tot nu toe heb ik echter geen spoor van vruchtvorming waargenomen.

Wat de opmerkingen van den heer S. betreft, 't volgende:

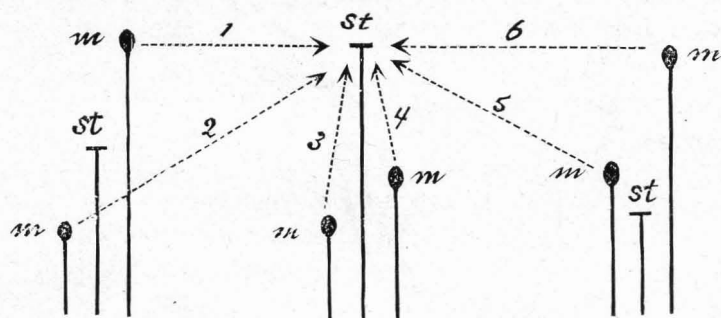
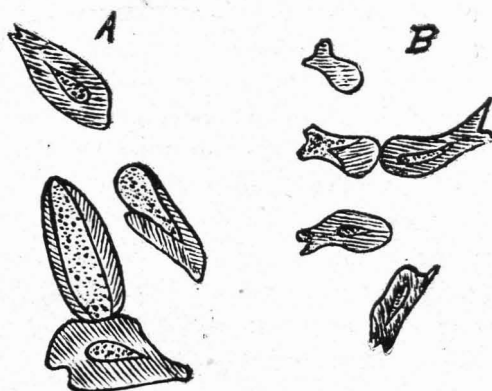
In de mij bekende literatuur over heterostyle bloemen wordt steeds de opmerking gemaakt, dat vruchtvorming slechts plaats vindt bij de bestuiving van stempels met stuifmeel uit meeldraden van gelijke lengte. Het „waarom” wordt echter steeds in 't midden gelaten. Alleen KERNER VON MARILAUN geeft de door mij genoemde verklaring in verband met 't verschijnsel, dat bij heterostyle bloemen de stuifmeelkorrels uit de lange meeldraden dikwijls grooter zijn en een anderen vorm vertoonen dan

die uit de korte. Ook bij de Waterhyacinth bleek dit 't geval. In onderstaande teekening vindt men bij A de stuifmeelkorrels uit de lange, bij B die uit de korte meeldraden, beide bij gelijke vergrooting (275 maal).

Het schijnt dan ook, dat de massa van den stuifmeelkorrel wel degelijk in verband staat met 't besproken verschijnsel. De opmerking van den heer S. wordt hierdoor echter niet weerlegd. ¹⁾

De achttien verbindingen bij trimorphie zal men uit onderstaand schema gemakkelijk kunnen vinden. Voor de duidelijkheid heb ik slechts 6 verbindingen aangegeven. Er zijn dus 12 gevallen voor kruisbestuiving en 6 voor zelfbestuiving mogelijk. ²⁾

v. W.

¹⁾ Illegitieme bestuiving heeft echter soms zeer goede resultaten. Van de gewone Java-coca (*Erythroxylon novogranatense*), die ook heterotristyl is, komt op Java alleen de langstijlige vorm voor, die steeds overvloedig zaad levert.

²⁾ Waar de Heer v. W. in afl. 1 van 18 verschillende verbindingen sprak,

meen en wij te moeten opmerken, dat onder de 12 gevallen van kruisbestuiving er 6 zijn, die slechts 3 verschillende gevallen geven. 't Is een misverstand tusschen aantal en aard der verbindingen. Red.

DE RANGKOK.

Met onderstaande mededeeling bedoel ik niet een volledige beschrijving te geven van dezen bekenden *Neushoornvogel*, doch alleen iets te melden over den naam in verband met 't geluid. Gezang kan men het geschreeuw, dat de vogel maakt moeilijk noemen.

Over de geheele wereld hebben vele vogels hun volksnaam te danken aan hun geluid. Vooral de Javanen zijn bazen in 't geven van een naam naar het geluid. Nemen we als voorbeeld maar den *Kakangkatok* (letterlijk broer met de korte broek), onzen *Koekoek*, den *Piet van Vliet*.

Deze wijze van naam geven is op zichzelf dus niets bijzonders, doch hier onder zal het eigenaardige van dit geval blijken, dat, veronderstel ik, niet algemeen bekend is.

Op Java vindt men twee soorten *Neushoornvogels*. Ik bedoel alleen den grootsten, den rangkok (*Buceros sylvesteris* = *B. lunatus*). Men treft ze alleen aan in de oerboschen, ze leven vooral in de groote boomen en steeds in paren.

Op een van mijn jachttochten hoorde ik zoo'n vogel in een Waringin dicht bij mijn pondok, en ik besloot hem voor den kop te schieten. Deze kop met neus, feitelijk een geluidstrommel, die van diep rood overgaat in helder geel, is bijzonder mooi.

Na eenig zoeken zag ik hem dan ook zitten en haalde hem naar beneden, iets wat